

සවියෙන් පෙරට - අපි එකට
e-ඉගෙනුම් පාසල
හොරණ අධ්‍යාපන කලාපය

ශ්‍රේණිය	විෂයය	වාරය	පාඩම
9	භූගෝල විද්‍යාව	2	2. ශ්‍රී ලංකාවේ භූ දර්ශනය

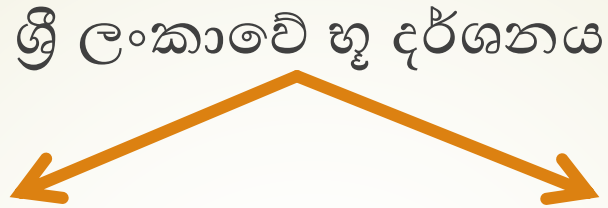
1

සැකසුම: එල්. පී. හංසිකා
බප/හො/අරුගේගොඩ ශ්‍රී පරාක්‍රම මහා විද්‍යාලය

ශ්‍රී ලංකාවේ භූ දර්ශනය

- ▶ ශ්‍රී ලංකාව ඉන්දියන් සාගරයේ පිහිටි සුන්දර භූ දර්ශනයක් සහිත දිවයිනකි.
- ▶ කඳු, හෙල්, තැනිතලා, ගංගා, දියඇලි, මුහුදු වෙරළ හා විවිධ වෘක්ෂලතාවලින් ද එම භෞතික පරිසරය මත මිනිසා විසින් නිර්මාණය කර ඇති ගොඩනැගිලි, මහාමාර්ග, වැව් අමුණු, කම්හල් හා වගාවේ වැනි මානුෂ ක්‍රියාකාරකම්වලින් ද එය සමන්විත ය.

ශ්‍රී ලංකාවේ භූ දර්ශනය

භෞතික භූ දර්ශනය

- භූ විෂමතාව
- ජලවහනය
- දේශගුණය
- වෘක්ෂලතා

මානුෂ භූ දර්ශනය

- ජන ව්‍යාප්තිය
- ජන සංයුතිය
- ජනාවාස
- ආර්ථික ක්‍රියාකාරකම්

☛ භූ විෂමතාව

ශ්‍රී ලංකා භූමිය සංකීර්ණ වූ විෂමතා ලක්ෂණ වලින් යුක්ත වන අතර ඒ අනුව ශ්‍රී ලංකාව ප්‍රධාන භූ විෂමතා කලාප තුනකට බෙදා ඇත.

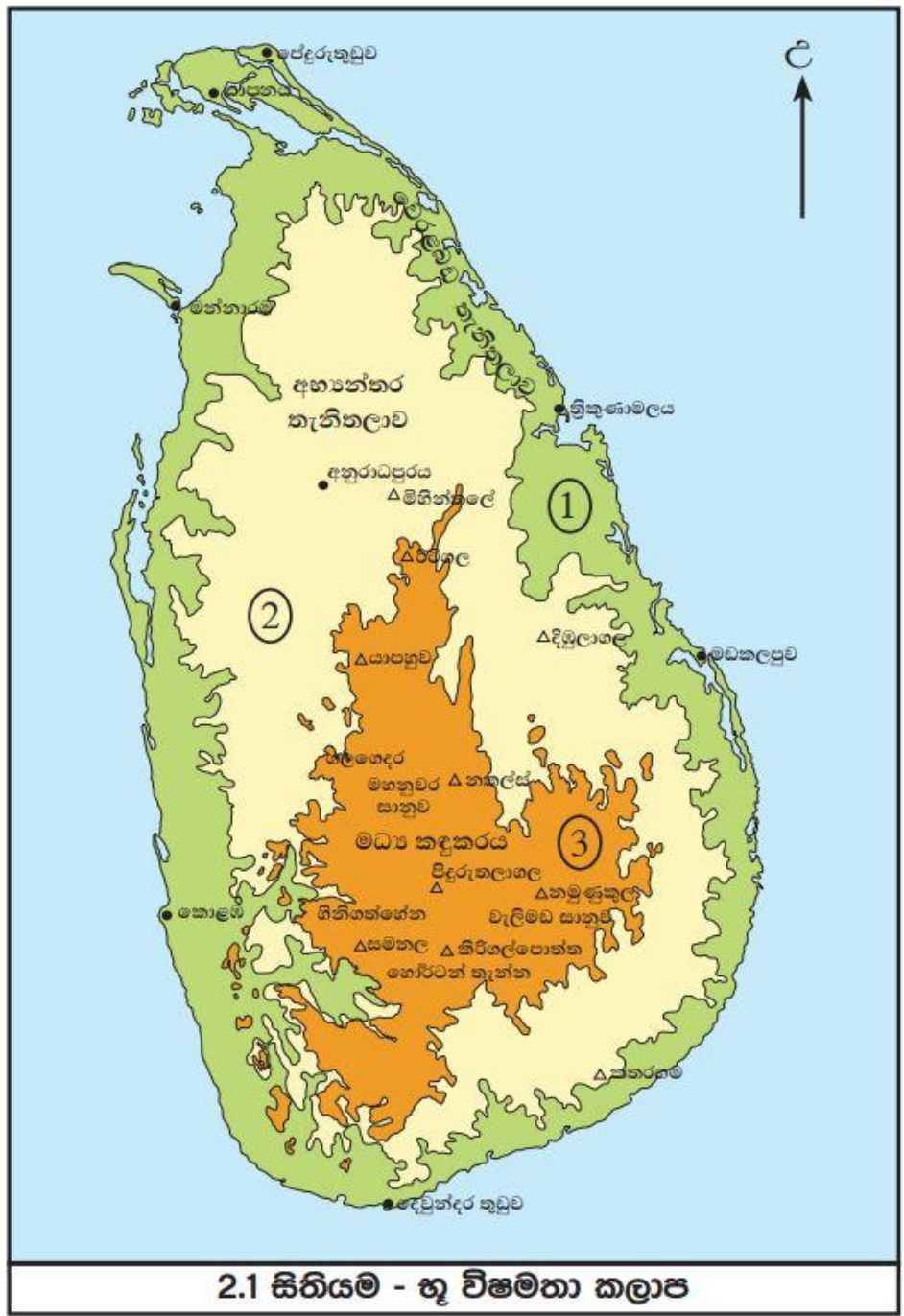
1. වෙරළබඩ තැනිතලාව

(මුහුදු මට්ටමේ සිට මීටර් 30 දක්වා)

2. අභ්‍යන්තර තැනිතලාව

(මීටර් 30 සිට මීටර් 300 දක්වා)

3. මධ්‍යම කඳුකරය (මීටර් 300 වැඩි)

1. වෙරළබඩ තැනිතලාව

- ▶ මුහුදු මට්ටමේ සිට මීටර් 30ක් උස වේ.
- ▶ උතුරේදී 32 Km ක් පමණ පළල් ව විහිදේ.
- ▶ දකුණු ප්‍රදේශයේ ඇතැම් ස්ථානවල 3 Km ක් පමණ පටු වේ.
- ▶ ගංගා නිම්නවල පහළ කොටස් හා මෝය ප්‍රදේශ මෙම කලාපයට අයත් වේ.
- ▶ තැනිතලා බිම් , හැඩපලු ගංගා , තුඩු , වගුරු බිම් , කලපු , ඩෙල්ටා , වැලිතලා වැනි ලක්ෂණ දැකිය හැකිය.

2.1 ରାଜ୍ୟ - ଭେରළଭିଦି ଉଦ୍‌ଭିଦି

▶ වගුරු බිම්

8

ගංගා මෝය ප්‍රදේශ වැලි තැන්පත් වීමෙන් හා ගංගා පිටාර ගැලීම හේතු වෙන් පහත්බිම්වල ජලය රැදීම නිසාත් වගුරුබිම් නිර්මාණය වේ.

උදා :- මුතුරාජවෙල, බුන්දල, කලමැටිය, සෝමාවතිය, ආනවිලුන්දාව කිරල කැලේ

▶ බොකු

මුහුදට විවෘත වූ කොටස විශාල වූ ගොඩබිම් දෙසට නෙරාගිය කරදිය පිරුණු මුහුදු ප්‍රදේශ බොකු ලෙස හඳුන්වයි.

උදා:- කොඩිඩියාර් බොක්ක, ආරුගම් බොක්ක, වැලිගම බොක්ක

▶ කලපු

වැලි පරයක් සහිත, පටු විවරයකින් මුහුද හා සම්බන්ධ වන කිවුල් දිය පිරුණු, නොගැඹුරු, දිගැටි ජලාශ කලපු වේ.

උදා:- මීගමුව කලපුව, යාපන කලපුව, පුත්තලම කලපුව, හලාවත කලපුව, මඩකලපුව

▶ තුඩුව

මුහුද දෙසට නොරාගිය ප්‍රතිරෝධක පාෂාණ සහිත ගොඩබිම් ප්‍රදේශයකි.

උදා:- දෙවුන්දර තුඩුව, ෆවුල් තුඩුව, සංගමන්කන්ද තුඩුව, ජේදුරු තුඩුව

▶ දූපත්

සම්පූර්ණයෙන් ම ජලයෙන් වටවූ කුඩා ගොඩබිම් ප්‍රදේශයකි.

උදා:- මන්තාරම, ඩෙල්ෆි, නයිනතිව්, කයිටිස්

▶ වෙරළ දඹ

වෙරළ ආශ්‍රිතව ඇති ප්‍රතිරෝධක පාෂාණ වලින් සමන්විත ප්‍රපාතාකාර බෑවුම් ප්‍රදේශයකි.

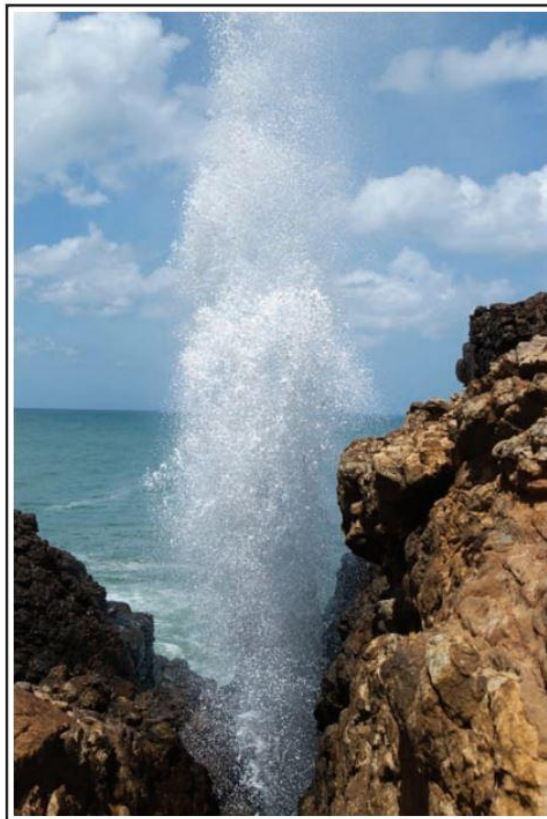
උදා:- ත්‍රිකුණාමලය, කිරින්ද, රූමස්සල,

▶ ඩෙල්ටා

ගංමෝය ප්‍රදේශයේදී ගංගාවේ අතු ගංගාවලට බෙදමින් නිර්මාණය වන ත්‍රිකෝණාකාර හැඩයෙන් යුත් බිම් කොටසකි.

උදා:- මහවැලි ගඟ, මී ඔය, කලා ඔය වැනි ගංගාවල ඩෙල්ටා දැකිය හැකිය

වෙරළ ආශ්‍රිත දැකුම්කළු ස්ථානයක් වන හුම්මානය

2.2 රූපය - හුම්මානය (කුඩාවැල්ල)

2. අභ්‍යන්තර තැනිතලා

- ▶ මීටර් 30 – 300 දක්වා උසින් යුක්තය.
- ▶ උතුරේදී පළල්ව විහිදේ.
- ▶ දකුණේදී පටු ව විහිදේ.
- ▶ සමාන්තර හෙල්වැටි, ශේෂ කඳු , ගංගා , පිටාර තැනි හා තැනිතලා වැනි ලක්ෂණ දක්නට ඇත.

සමාන්තර හෙල් වැටි

වයඹ ගිණිකොන දිශානුගතව විහිදෙන රක්වාන කඳු හා බුලුතොට හෙල්

ශේෂ කඳු

බාදනයට ලක්ව ඉතිරි වී ඇති තද පාෂාණ කුට්ටි වේ.

උදා:- කතරගම, මිහින්තලය, සීගිරිය, රිටිගල, ගෝවින්දහෙල

3. මධ්‍යම කඳුකරය

- ▶ මීටර් 300 ට වඩා උසින් යුත් ප්‍රදේශය.
- ▶ අනෙකුත් විෂමතා කලාපවලට වඩා සංකීර්ණ ලක්ෂණවලින් යුක්තය.
- ▶ මධ්‍යම කඳුකරයේ ප්‍රධාන කඳු පන්තී
  - සමනල කඳු - නමුණුකුල කඳු - පිදුරුතලාගල
  - කිරිගල්පොත්ත කඳු - නකල්ස් කඳු

3. මධ්‍යම කඳුකරය

▶ සානු - උස්බිමක පිහිටි සමතලා භූමි සානු වේ.

-මහනුවර සානුව   -හැටන් සානුව   -වැලිමඩ සානුව

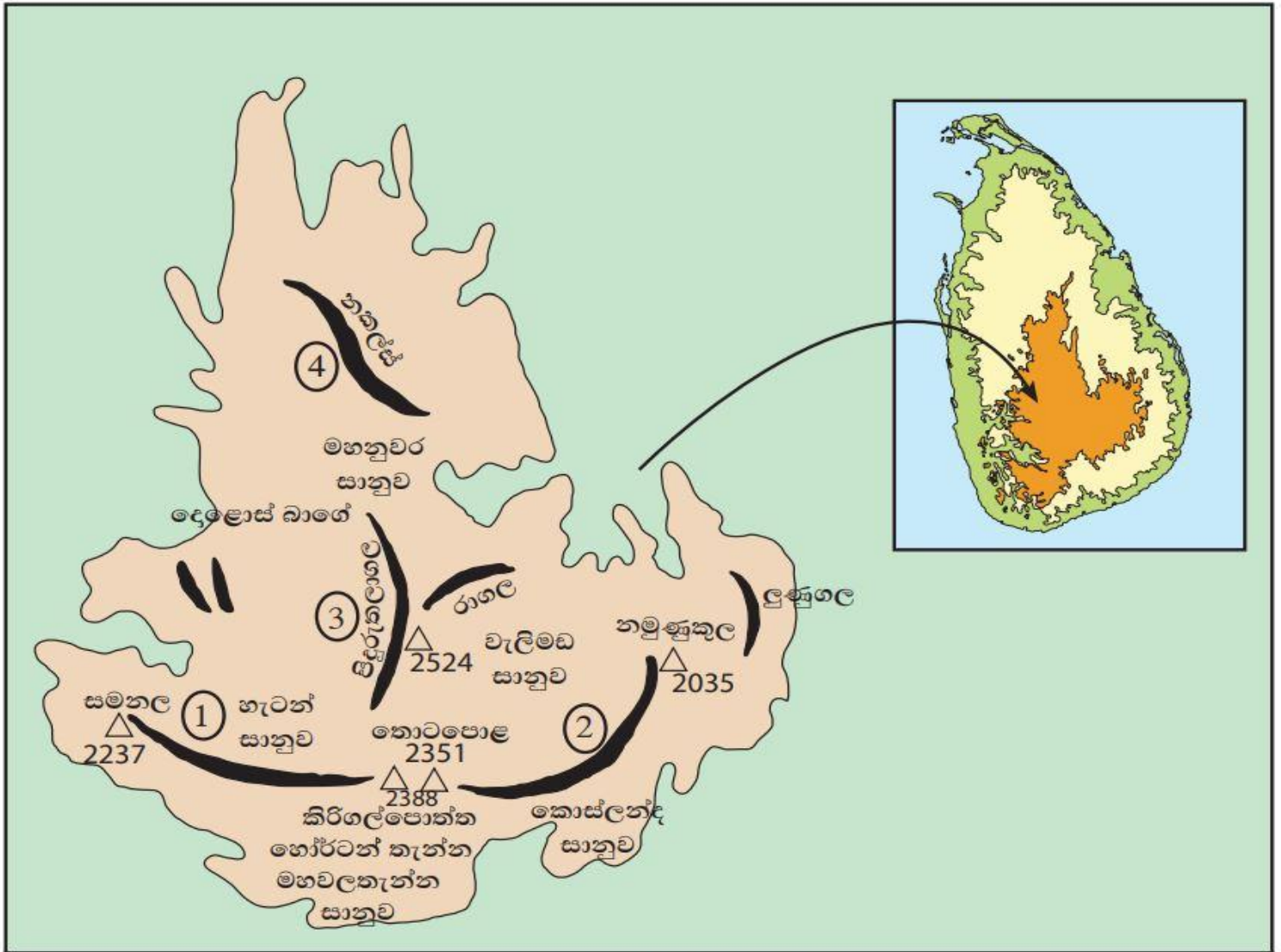
-මහවලකැත්ත සානුව   - කොස්ලන්ද සානුව

▶ කපොලු - කඳු අතර පිහිටි පහත් බිම්ය.

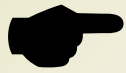
උදා:- හපුතලේ, බලන, ගලගෙදර, ගිනිගත්හේන

▶ දියඇලි

උදා:- බඹරකන්ද, දුන්හිද, ලක්ෂපාන, දියලුම, රම්බොඩ

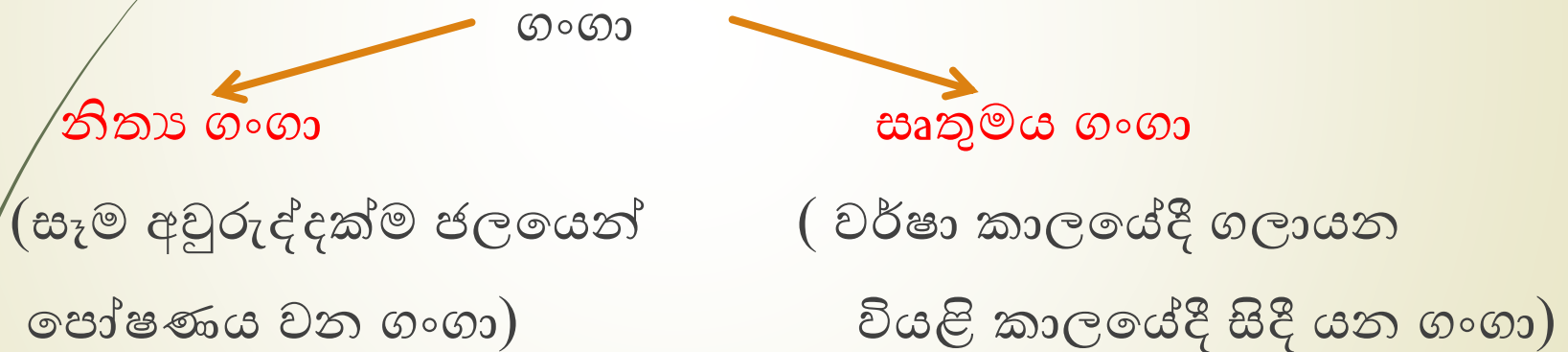

2.2 සිතියම - මධ්‍යම කඳුකරය

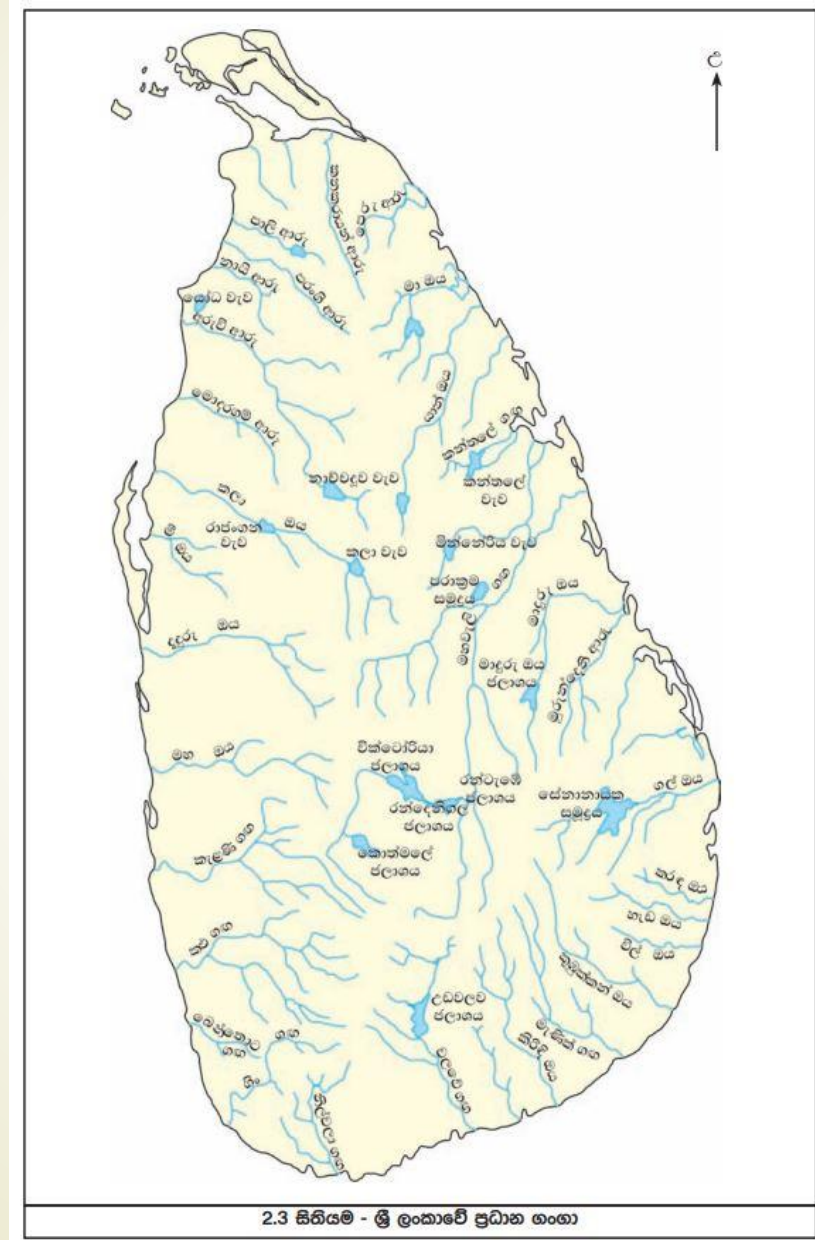
ජලවහනය

- ▶ ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන ගංගා නිම්න ගණන - 103
- ▶ මධ්‍යම කඳුකරයෙන් ඇරඹෙන ගංගා - 34
- ▶ ගංගා ගලා බසින රටාව හඳුන්වන නාමය - අරීය රටාව

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන ගංගා සිතියම

16

ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන ගංගා

ගංගාව	දිග(කිලෝමීටර්)	පෝෂක ප්‍රදේශය(වර්ග කිලෝමීටර්)
මහවැලි ගඟ	335	10,327
මල්වතු ඔය	164	3246
කලා ඔය	148	2772
කැලණි ගඟ	145	2278
යාං ඔය	142	1520
දැදුරු ඔය	142	2616
වලවේ ගඟ	138	2442
කළු ගඟ	129	2688

ශ්‍රී ලංකාවේ දිගම ගඟ - මහවැලි

ශ්‍රී ලංකා භූමි ප්‍රමාණයෙන් 1/6 ක් පමණ මහවැලි ගඟට අයත් වේ.

☛ දේශගුණය

කිසියම් ප්‍රදේශයක කාලගුණික තත්වයන් දීර්ඝ කාලයක් පුරා නිරීක්ෂණය කිරීමෙන් නිගමනය කෙරෙන වායුගෝලීය සාමාන්‍ය තත්වයයි.

කාලගුණය

කිසියම් ස්ථානයක කෙටි කාලයක් තුළ පවතින වායුගෝලීය තත්වයකි.

ශ්‍රී ලංකාවේ දේශගුණයේ කැපී පෙනෙන ලක්ෂණ

අධික උෂ්ණත්වය

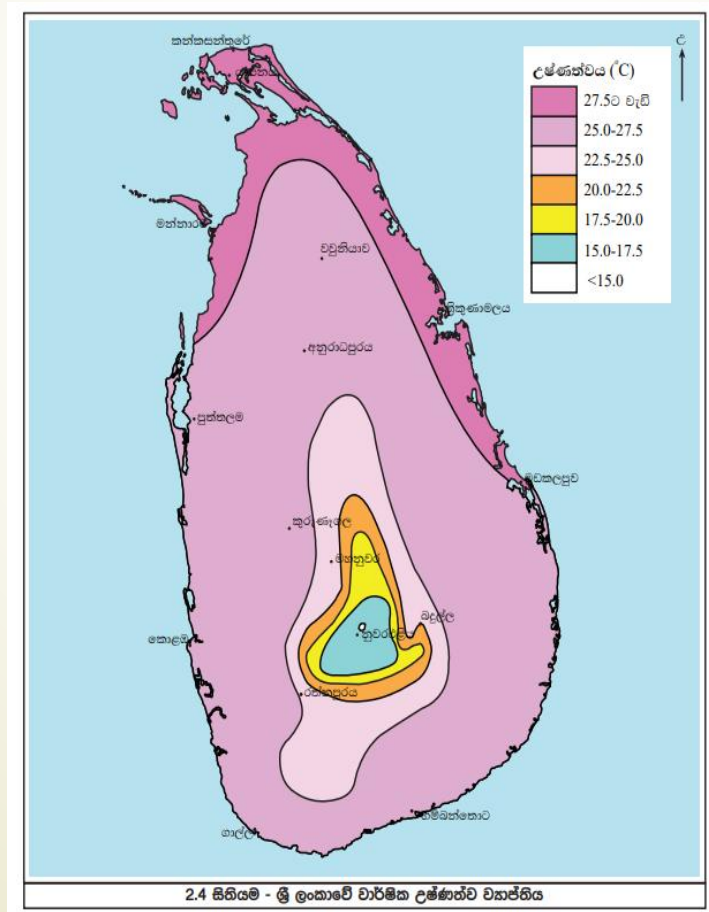
වර්ෂය මුළුල්ලේම වර්ෂාපතනය

උෂ්ණත්වය

19

- ▶ ශ්‍රී ලංකාවේ සාමාන්‍ය උෂ්ණත්වය 27°C
- ▶ ප්‍රදේශයෙන් ප්‍රදේශයට උෂ්ණත්වයේ වෙනස්කම් පවතී.

ශ්‍රී ලංකා වාර්ෂික උෂ්ණත්ව ව්‍යාප්ති සිතියම

උෂ්ණත්ව ව්‍යාප්තියේ වෙනස්කම්වලට බලපාන සාධක

1. ඉන්ද්‍රියානු උප මහාද්වීපයට ආසන්නව පිහිටීම

ඉන්ද්‍රියානු උපමහාද්වීපයේ විශාල භූ ස්කන්ධය දහවල් කාලයේ සූර්යයා ලෝකයෙන් උණුසුම් වීම නිසා ඒ අසල පිහිටි ශ්‍රී ලංකාවේ උතුරු ප්‍රදේශයට එම උණුසුම වඩාත් හොඳින් පරාවර්තනය වේ.

උදා:- යාපනය, මන්නාරම, අනුරාධපුරය උෂ්ණත්වය අධික ප්‍රදේශයන්ය.

උෂ්ණත්ව ව්‍යාප්තියේ වෙනස්කම්වලට බලපාන සාධක

2. උත්තතාංශය(භූමියේ උස)

භූමියේ උස ක්‍රමයෙන් වැඩිවත්ම උෂ්ණත්වය පහළ බසී. මෙය පතන සීඝ්‍රතාවයයි. මේ අනුව රට අභ්‍යන්තරයට යත්ම එනම් මහනුවර, නුවරඑළිය, වැනි ප්‍රදේශවල අධික සිතලක් දැනෙනුයේ එම ප්‍රදේශවල උස වැඩිවීම නිසාය.

උදා:-	උස (මීටර)	උෂ්ණත්වය
මහනුවර	447	24.4 ⁰ C
නුවරඑළිය	1882	15.4 ⁰ C
පිදුරුතලාගල	2524	11.5 ⁰ C

3. මුහුදේ සිට ඇති දුර

ශ්‍රී ලංකාව සමකාසන්න රටක් නිසා උෂ්ණත්වය අධික වුවද දිවයින වටා විශාල සාගරයක් ඇති බැවින් උෂ්ණත්වය අඩුවේ.

4. වෙනස් වන සුළං රටා

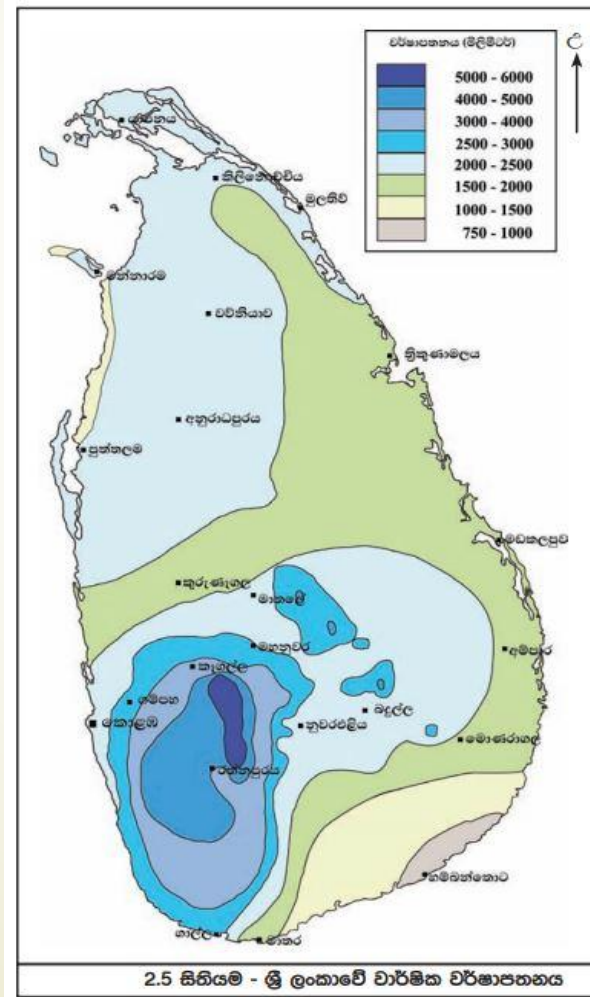
ශ්‍රී ලංකාවට සෘතු අනුව හමන මෝසම් සුළං හා වාසුලි සුළං වල බලපෑම අනුව උෂ්ණත්වය සමනය වේ.

✎ වර්ෂාපතනය

23

කිසියම් කාලයක් තුළ දී ප්‍රදේශයකට ලැබෙන මුළු වැසි ප්‍රමාණයයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ වාර්ෂික වර්ෂාපතනය

ශ්‍රී ලංකාව තුළ වර්ෂාපතන ව්‍යාප්තිය ප්‍රාදේශීය වෙනස්වන බව සිතියම් තුළින් පැහැදිලි වේ.

උතුරු, නැගෙනහිර, ගිණිකොන ප්‍රදේශවල අඩු වර්ෂාපතනයක්ද මධ්‍යම කඳුකර ප්‍රදේශයේ වැඩි වර්ෂාපතනයක්ද දැක ගත හැක.

ශ්‍රී ලංකාවේ වර්ෂාව ලැබෙන ක්‍රම

1. සංවහන වර්ෂා
2. මෝසම් වර්ෂා
  - නිරිතදිග මෝසම් වර්ෂාව
  - ඊසානදිග මෝසම් වර්ෂාව
3. වාසුලි වර්ෂාව

සංවහන වර්ෂා

- ▶ මාර්තු අප්‍රේල් කාලවල පළමු අන්තර් මෝසම් කාලය වේ.
- ▶ ඔක්තෝම්බර්, නොවැම්බර් දෙවන අන්තර් මෝසම් කාලයයි.
- ▶ අප්‍රේල්, සැප්තැම්බර් මාසවල ශ්‍රී ලංකාවට හිරු මුදුන් වී පොළොව ආශ්‍රිත වායුව රත් වී ඉහළ නගී. එය සංවහන වායු ධාරාවයි.
- ▶ ඉහළ ගිය වායුව සිසිල් වී ජලවාෂ්ප සනීහවනය වී වලාකුළු සෑදී වර්ෂාව හටගනී.
- ▶ දැනවල් කාලයේ හොඳින් හිරු පායා වලාකුළු නිර්මාණය වී සවස් කාලයේ හිටිහැටියේ වර්ෂාව ඇති වේ.
- ▶ මේවා අසනි වැසි, සවස් කල වැසි, අකුණු කුණාටු වැසි ලෙස හඳුන්වයි.

නිරිතදිග මෝසම් වර්ෂා

- ▶ මැයි සිට සැප්තැම්බර් දක්වා කාලය තුළ හට ගනී.
- ▶ නිරිත හා බටහිර ප්‍රදේශවලට වැසි අධිකව ලැබේ.
- ▶ නිරිත දිග මෝසමේ දී මඩකලපුව හරහා හමන වියළි සුළං “කච්චාන්” නමින් හඳුන්වයි.

ඊසානදිග මෝසම් වර්ෂාව

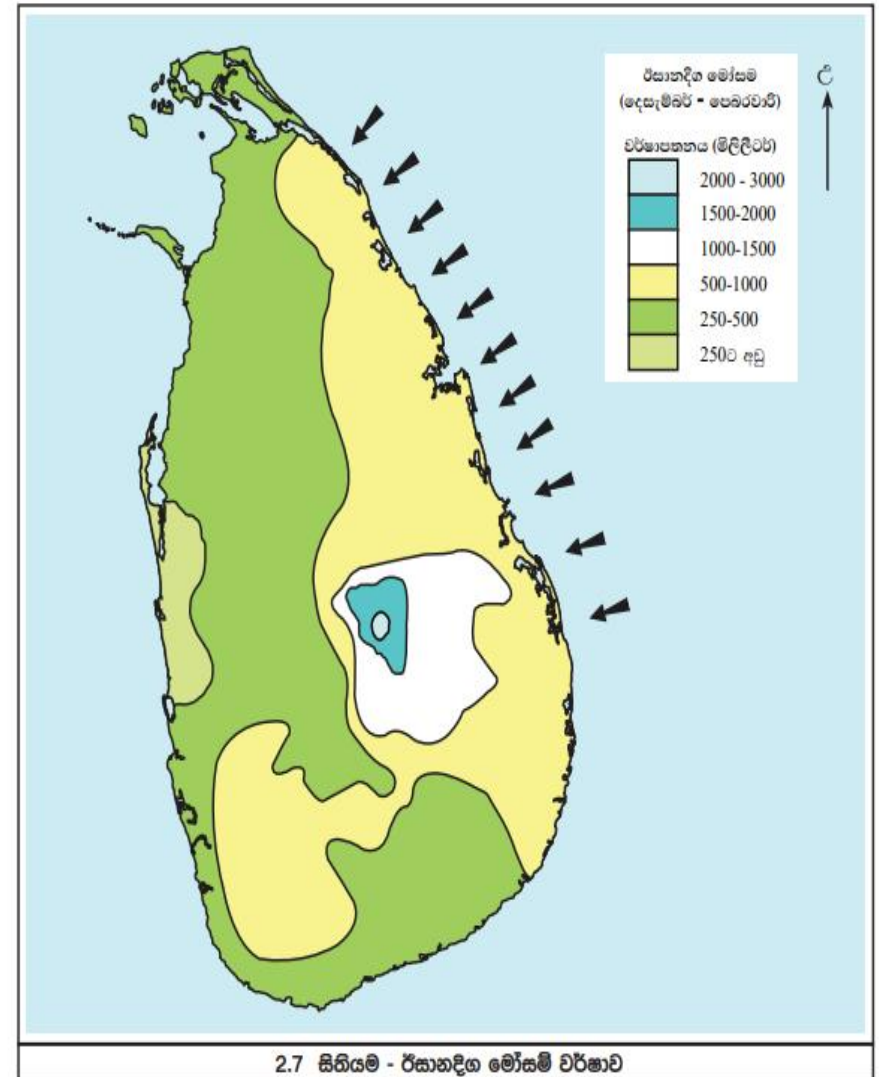
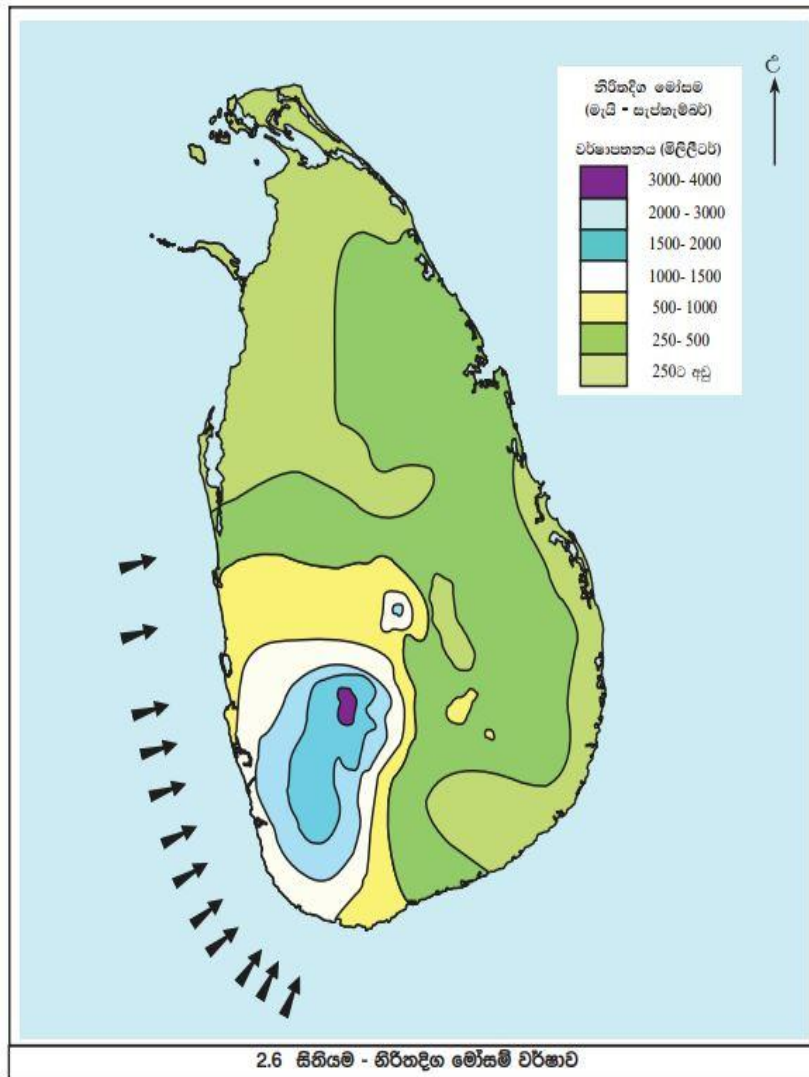
- ▶ දෙසැම්බර් සිට පෙබරවාරි දක්වා හටගනී
- ▶ වැඩි වර්ෂාපතනයක් නොලැබේ
- ▶ උතුරු හා නැගෙනහිර ප්‍රදේශවලට වැඩි වර්ෂාපතනයක් ලැබේ.

වාසුළි වර්ෂාව

- ▶ නොවැම්බර් සහ දෙසැම්බර් මාස වල වාසුළි දුබල වේ.
- ▶ අවුරුද්දේ ඕනෑම කාලයක වාසුළි වැසි ලැබේ.
- ▶ උතුරු හා නැගෙනහිර ප්‍රදේශවලට වැඩි වැසි ලැබේ.
- ▶ බොහෝ අවස්ථාවල ශ්‍රී ලංකාව පුරාම විශාල ප්‍රදේශයකට වැසි ලැබේ.
- ▶ ඇතැම් අවස්ථාවල අධික වැසි නිසා ජල ගැලීම් ඇති වේ.

නිරිතදිග මෝසම් හා ඊසානදිග මෝසම් සිතියම

28

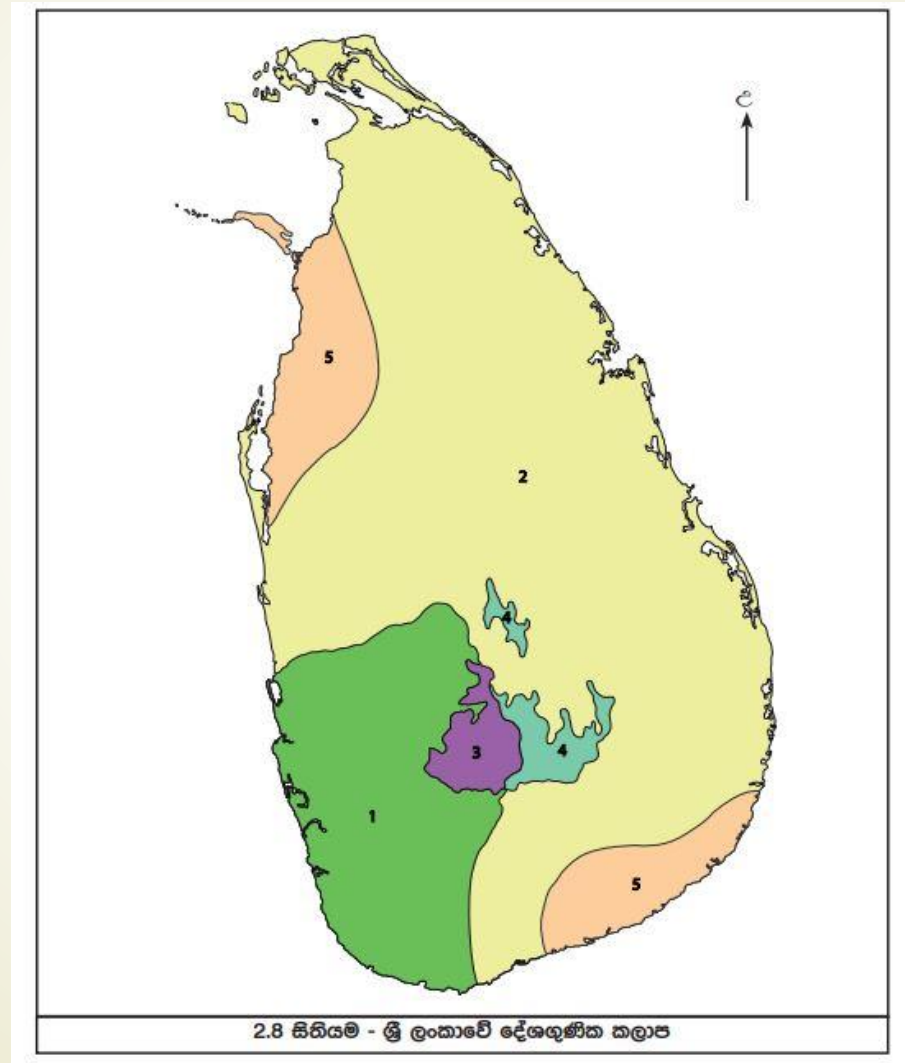

ශ්‍රී ලංකාවේ දේශගුණික කලාප

උෂ්ණත්වය, වර්ෂාපතනය වැනි සාධක මත ශ්‍රී ලංකාව දේශගුණික කලාප පහකට බෙදා ඇත.

1. පහතරට තෙත් කලාපය
2. පහතරට වියළි කලාපය
3. කඳුකර තෙත් කලාපය
4. කඳුකර වියළි කලාපය
5. අර්ධ ගුෂ්ක කලාපය

ශ්‍රී ලංකාවේ දේශගුණික කලාප සිතියම

දේශගුණික කලාපවල ලක්ෂණ

1. පහතරට තෙත් කලාපය

- ▶ ශ්‍රී ලංකාවේ නිරිතදිග තැනිතලා ප්‍රදේශය මෙයට අයත්ය.
- ▶ සාමාන්‍ය වාර්ෂික වර්ෂාපතනය 2000mm ට වැඩිය.
- ▶ සාමාන්‍ය වාර්ෂික උෂ්ණත්වය 27°C ක් පමණ වේ.
- ▶ මැයි සිට සැප්තැම්බර් දක්වා ප්‍රධාන වැසි සෘතුව වේ. නමුත් වසම් මුළුල්ලේම වැසි පැවතිය හැක.
- ▶ පෙබරවාරි සහ අගෝස්තු පමණක් තරමක් වියළි වේ. සාමාන්‍යයෙන් වියළි සෘතුවක් නොමැත.

2. පහතරට වියළි කලාපය

- ▶ උතුරු හා නැගෙනහිර තැනිතලා ප්‍රදේශ අයත් වේ.
- ▶ සාමාන්‍ය වාර්ෂික වර්ෂාපතනය 1250 mm-2000 mm අතර වේ.
- ▶ තෙත් හා වියළි කාලයක් පවතී.
- ▶ දෙසැම්බර් සිට පෙබරවාරි දක්වා ඊසාන දිග මෝසමෙන් වැසි ලැබේ.
- ▶ වාසුළි මගින්ද වැසි ලැබිය හැකිය
- ▶ සමහර කාලවල වැසි අවිනිශ්චිතය.
- ▶ අධික වාෂ්පීකරණයක් පවතී.

3. කඳුකර තෙත් කලාපය

- ▶ මාතලේ, මහනුවර, නුවරඑළිය හා හපුතලේ නගර සම්බන්ධ කරන රේඛාවකින් වෙන් වූන මධ්‍යම කඳුකරයේ බටහිර අර්ධය මීට අයත් ය.
- ▶ අවුරුද්ද පුරා වැසි ලැබේ.
- ▶ සාමාන්‍ය වාර්ෂික වර්ෂාපතනය 3000 mm කි.
- ▶ ශ්‍රී ලංකාවේ වැඩිම වර්ෂාපතනය ලැබෙන මාලිබොඩ, වටවල, කෙනිල්වර්ත් මෙම කලාපයේ පිහිටා ඇත.
- ▶ දෙසැම්බර් සිට පෙබරවාරි දක්වා වියළි සුළං පවතී

4. කඳුකර වියළි කලාපය

- ▶ කඳුකර තෙත් ප්‍රදේශයේ නැගෙනහිර අර්ධය මීට අයත්ය.
- ▶ සාමාන්‍ය වාර්ෂික වර්ෂාපතනය 1750-2000 mm අතර වේ.
- ▶ ඊසාන දිග මෝසමෙන් වැඩි වැසි ලැබේ.
- ▶ වසරේ වැඩි කාලයක් වියළි සුළං පවතී.

5. අර්ධ ශුෂ්ක කලාපය

- ▶ වයඹ දිග පිහිටි මන්නාරම හා ඒ අවට ප්‍රදේශ ගිණිකොන ප්‍රදේශයේ පිහිටි හම්බන්තොට ආදී ප්‍රදේශ මීට අයත්ය.
- ▶ සාමාන්‍ය වාර්ෂික වර්ෂාපතනය 650-1250 mm අතර වේ.
- ▶ වර්ෂාපතනය අඩුය.
- ▶ සංවහන වැසි ක්‍රියාත්මක වේ.
- ▶ වාෂ්පීකරණය අධිකය.

ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වභාවික වෘක්ෂලතා

▶ උෂ්ණත්වය

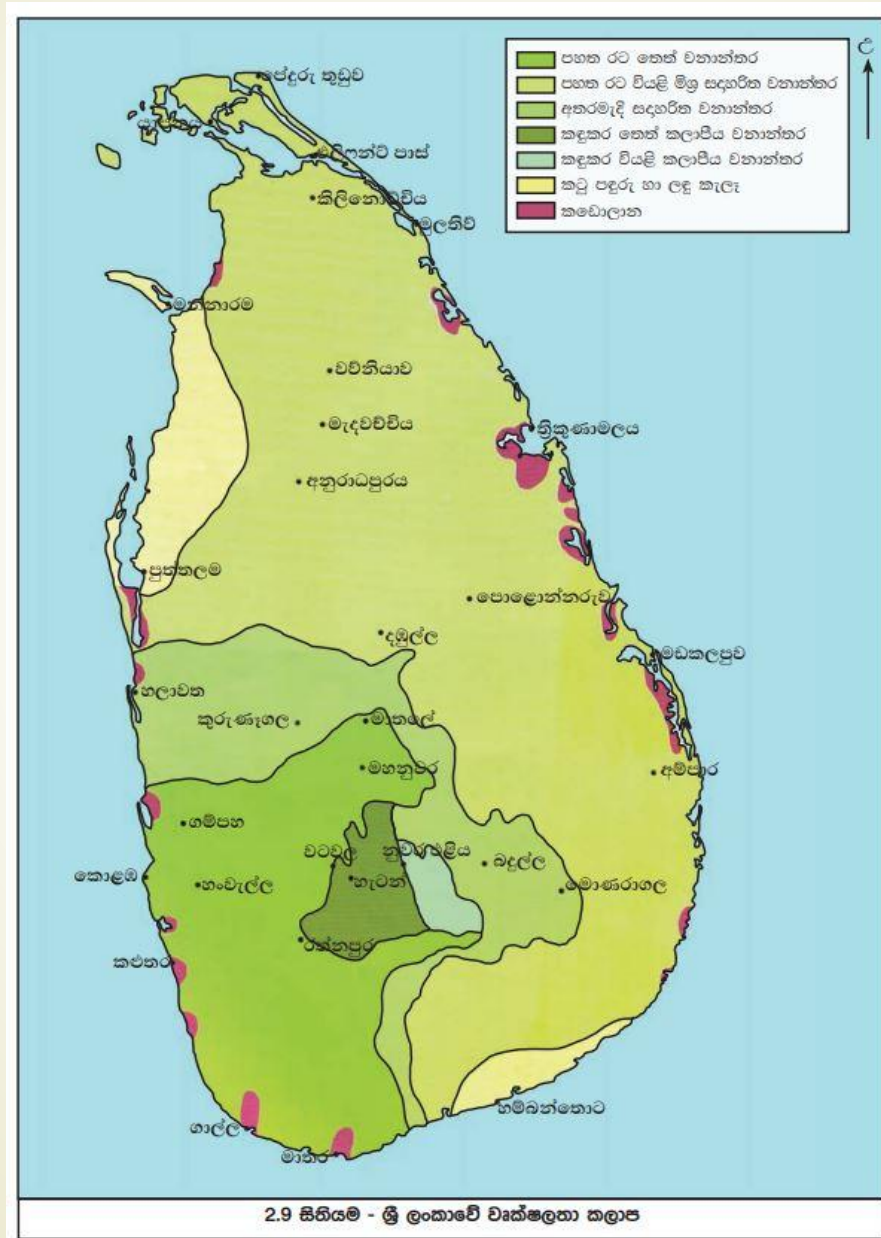
වර්ෂාපතනය වැනි දේශගුණික සාධක මත පදනම්ව

ශ්‍රී ලංකාවේ ස්වභාවික වෘක්ෂලතා කලාප 7ක් හඳුනාගෙන ඇත.

1. පහතරට තෙත් වනාන්තර
2. පහතරට වියළි මිශ්‍ර සදාහරිත වනාන්තර
3. අතරමැදි සදාහරිත වනාන්තර
4. කඳුකර තෙත් කලාපීය වනාන්තර
5. කඳුකර වියළි කලාපීය වනාන්තර (පතන බිම්)
6. කටුපඳුරු හා ලඳු කැලෑ
7. කඩොලාන

වෘක්ෂලතා කලාප සිතියම

36

පහතරට තෙත් කලාපීය වනාන්තර

ව්‍යාප්ත වී ඇති ප්‍රදේශ

සිංහරාජය

කන්තලිය

දෙදියගල

නාකියාදෙනිය

මොරපිටිය

බඹරකොටුව

යාල

ප්‍රධාන ශාක

හොර

කීන

නා

ගොඩපර

මිල්ල

මිදෙල්ල

කිතුල්

නැදුන්

වෘක්ෂලතා ලක්ෂණ

- ▶ ගස් 30 m - 40 m තරම් උසය.
- ▶ වියන් ස්තර කිහිපයකි.
- ▶ තද කොළ පාටයි.
- ▶ ශාක සනච වැඩේ.
- ▶ අවුරුද්ද පුරාම වනාන්තර වැඩෙමින් පවතී.
- ▶ වනාන්තර තුළ අඳුරු ස්වභාවයක් ඇත
- ▶ යටි රෝපණ බහුලය.
- ▶ ශෛව විවිධත්වය ඉහළය.

පහතරට වියළි මිශ්‍ර සදාහරිත වනාන්තර

ව්‍යාප්ත වී ඇති ප්‍රදේශ

(පහතරට වියළි කලාපය)

සෝමාවතිය

විල්පත්තුව

මාදුරු ඔය

උඩවලව

වස්ගොමුව

මහවැලි පිටාර තැනි

ප්‍රධාන ශාක

බුරුත

කළුවර

කොහොඹ

වීර

තේක්ක

සුරියමාර

මිල්ල පලු

වෘක්ෂලතා ලක්ෂණ

- ▶ ගස්වල උස 20 m - 30m ක් පමණ වේ.
- ▶ වර්ෂා කාලයේ ගස්වැඩෙන අතර වියළි කාලයේ ශාකවල වර්ධන වේගය අඩුය.
- ▶ 2m -3 m පමණ උස පඳුරු ශාක ද දැකිය හැක.
- ▶ සන වනාන්තර නොවන අතර තැනින් තැන උස ගස් ඇත.
- ▶ වනාන්තර ලා කොළ පැහැතිය.
- ▶ තද අරටු සහිත ශාක ඇත.

අතරමැදි සදාහරිත වනාන්තර

41

ව්‍යාප්ත වී ඇති ප්‍රදේශ

ප්‍රධාන ශාක

(තෙත් හා වියළි කලාපය වෙන් කරන ක්‍රාන්ති කලාපයේ පිහිටා ඇත.)

කුරුණෑගල

බදුල්ල

මාතලේ

තංගල්ල

කොස්

ලුණු මීදෙල්ලා

පිහිඹියා

මහෝගනී

සපු

වෘක්ෂලතා ලක්ෂණ

- ➔ තෙත් හා වියළි කලාපීය ශාකවර්ග දෙකෙන්ම සමන්විතය.
- ➔ ගස් 10 m - 25m අතර උසය.

කඳුකර තෙත් කලාපීය වනාන්තර

ව්‍යාප්ත වී ඇති ප්‍රදේශ

ප්‍රධාන ශාක

(කඳුකරයේ 1200 mට වඩා උස් බටහිර බෑවුම්වල ව්‍යාප්තව ඇත.)

සමනල කන්ද

වල්සපු

පිඳුරුකලාගල

කීන

නකල්ස්

මිහිරිය

හොර්ටන්තැන්න

දවට

බෙරලිය

මොර

හුලංහික්

වෘක්ෂලතා ලක්ෂණ

- ▶ ශාක උස 8 m - 10m දක්වා වේ.
- ▶ භූමියේ උස වැඩිවන විට ශාක උස ක්‍රමයෙන් අඩු වේ.
- ▶ ගස් වියනක් සේ වැඩේ
- ▶ වර්ෂාවත් ශාක පත්‍ර ඇත.
- ▶ අපිශාක හා යටිරෝපණ බහුල වේ.

කඳුකර වියළි කලාපීය වනාන්තර (පතන බිම්)

44

ව්‍යාප්ත වී ඇති ප්‍රදේශ

ප්‍රධාන ශාක

(මධ්‍යම කඳුකරයේ නැගෙනහිර අර්ධයේ 1400 m ට වඩා උස් බිම්වල)

- ▶ හෝර්ටන්තැන්න
- ▶ සඳුතැන්න
- ▶ සිතාඵලිය
- ▶ අඹේවෙල
- ▶ කඳුපොළ

මහරත්මල්

අරළු

බුළු

තෙල්ලි

දොඹ

කහට

වෘක්ෂලතා ලක්ෂණ

- ▶ පතන වර්ගයේ තෘණ ශාක ව්‍යාප්තව ඇත.
- ▶ තැනින් තැන විසුරුණු ගස් ඇත.
- ▶ තද සිතලට හා සුළඟට ඔරොත්තු දෙන ලෙස ගස් කුරු වී, ඇඹරුණු ස්වරූපයකින් යුක්තය.
- ▶ ඉහළ සිට බලන විට ශාක වියන වලාකුළු වනාන්තර ලෙස හඳුන්වයි.
- ▶ පත්‍ර කුඩාය. හැකිළිණු ස්වරූපයක් ගනී.
- ▶ තුනී පස්තට්ටුව නිසා ගස් සරුවට නොවැටේ.

කටුපඳුරු හා ලදු කැලෑ

ව්‍යාප්ත වී ඇති ප්‍රදේශ

ප්‍රධාන ශාක

(ශ්‍රී ලංකාවේ වයඹ හා ගිනිකොනදිග ප්‍රදේශවල ව්‍යාප්තව ඇත.)

හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කය

ඵරමිණියා

පතොක්

මන්නාරම දිස්ත්‍රික්කය ආශ්‍රිත ප්‍රදේශ

පලු

වෘක්ෂලතා ලක්ෂණ

- ▶ ශාක පත්‍රය සනය, කුඩාය, බුච් සහිතය, කටු සහිතය
- ▶ දිගු නියං කාලවලට ඔරොත්තු දෙන ශාක ඇත.

කඩොලාන

ව්‍යාප්ත වී ඇති ප්‍රදේශ
(කලපු හා ගංගෝය ආදී වෙරළ ආශ්‍රිත ප්‍රදේශ)

කලමැටිය

බුන්දල

මුතුරාජවෙල

ආනවිලුන්දාව

ත්‍රිකුණාමලය

ප්‍රධාන ශාක

කිරළ

කටු ඉකිලි

ගිංපොල්

දියකඳුරු

වල් අනෝදා

වෘක්ෂලතා ලක්ෂණ

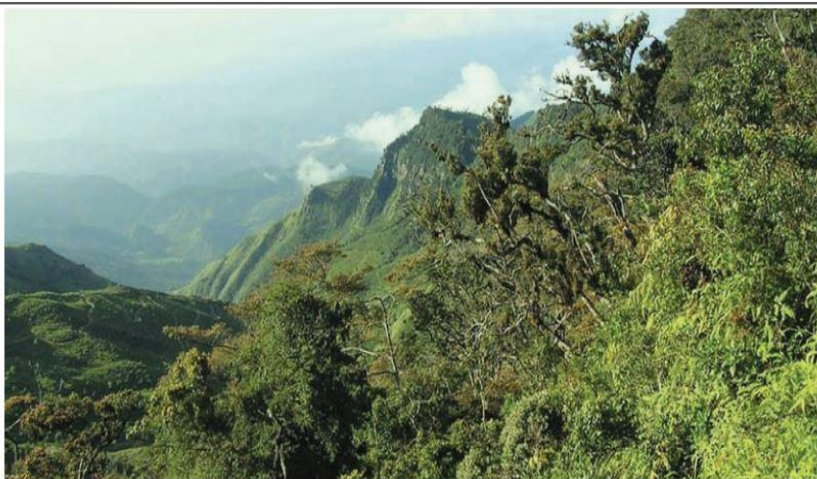
- ▶ කරු මුල් සහ කයිරු මුල් බහුලය
- ▶ ජලයෙන් ඉහළට මුල් විහිදේ, ඒවා වායුධර මුල් ලෙස හඳුන්වයි.
- ▶ කිවුල් දියට අනුවර්තනය වූ ශාක ඇත.

2.3 රූපය - පහතරටි හෙත් කලාපීය වනාන්තර

2.4 රූපය - පහතරටි වියළි මිශ්‍ර සදාහරිත වනාන්තර

2.6 රූපය - කඳුකර හෙත් කලාපීය වනාන්තර

2.6 රූපය - කඳුකර හෙත් කලාපීය වනාන්තර

2.7 රූපය - කඳුකර විශිෂ්ට කලාපීය වනාන්තර

2.8 රූපය - කටුපඳුරු හා ලඳු කැලෑ

2.9 රූපය - කඩොලාන

මානුෂ හූ දර්ශනය

ජන සංඛ්‍යාව හා ජන සංඛ්‍යාවේ ක්‍රියාකාරකම් පිළිබඳ මෙහිදී අධ්‍යයනය කෙරේ.

- ශ්‍රී ලංකාවේ ජන සංඛ්‍යාව - **මිලියන 20.2**
- ජන සංඛ්‍යාව පිළිබඳ තොරතුරු සපයන ආයතනය
  - **ජන හා සංඛ්‍යාලේඛන දෙපාර්තමේන්තුව**
- ජන සංඛ්‍යාව පිළිබඳ තොරතුරු රැස්කිරීම - **ජන සංගණනය**
- ජන සංගණන පවත්වනු ලබන කාලය - **වසර 10 කට වරක්**
- 2012 ජන සංගණනයට අනුව ශ්‍රී ලංකාවේ වර්ග කිලෝමීටරයකට සිටින පුද්ගලයින් සංඛ්‍යාව - **323**

ජන ව්‍යාප්තිය

- ▶ ජනසංඛ්‍යාව වැඩිම දේශගුණික කලාපය - තෙත් කලාපය.
- ▶ ජන සංඛ්‍යාව වැඩිම පළාත - බස්නාහිර
- ▶ ජන ව්‍යාප්තිය අඩු පළාත - උතුරු පළාත
- ▶ ජන ව්‍යාප්තිය වැඩි දිස්ත්‍රික්කය - කොළඹ
- ▶ ජන ව්‍යාප්තිය අඩු දිස්ත්‍රික්ක - මොනරාගල, වවුනියාව, මන්නාරම, මුලතිව්

කොළඹ ජන සංඛ්‍යාව වැඩි වීමට හේතු

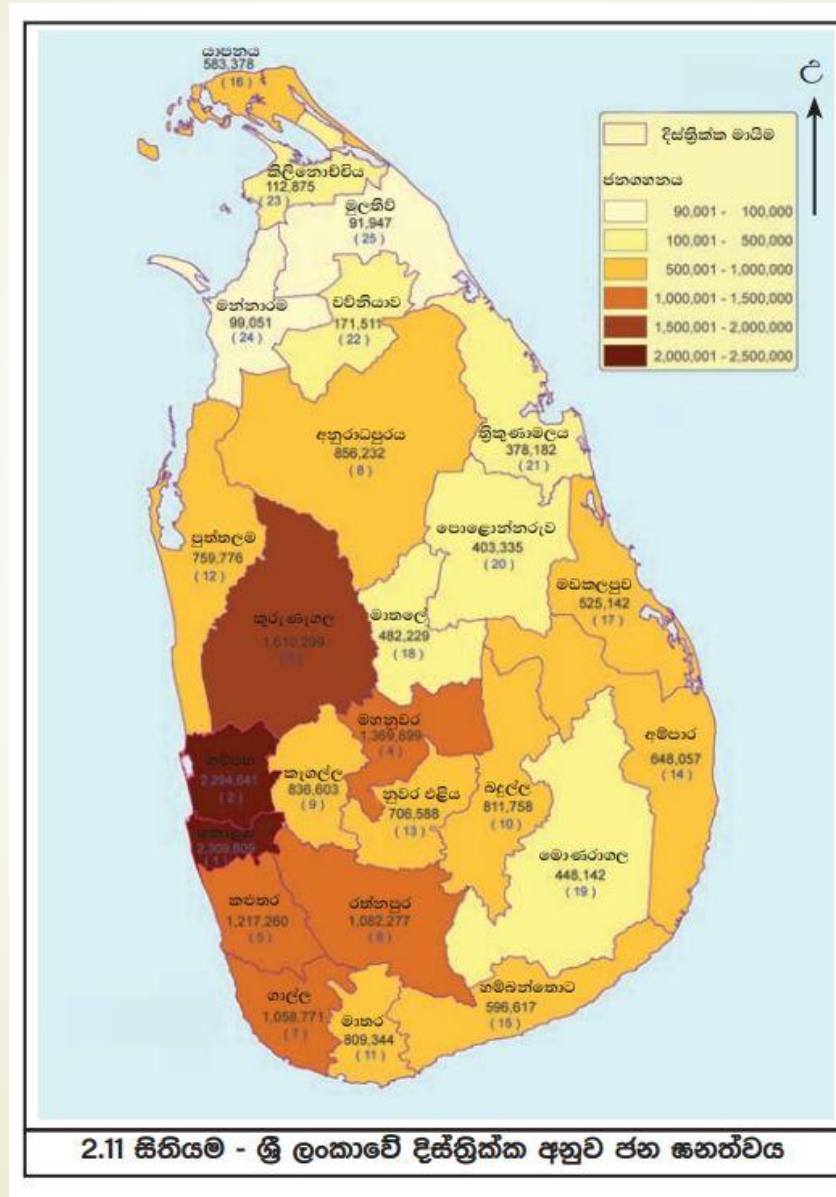
- පරිපාලනමය හා වාණිජමය කටයුතු සංකේන්ද්‍රණය වීම
- කර්මාන්ත, ප්‍රවාහන, අධ්‍යාපන, සෞඛ්‍ය ආදී සේවා පහසුකම් බහුල වීම

ජන සංඛ්‍යා අඩුවීමට හේතු

- භෞතික පහසුකම් අඩුවීම
- යටිතල පහසුකම් අඩුවීම.

ජන සහත්වයට අදාළ සිතියම

53

ජන සංයුතිය

ස්ත්‍රී පුරුෂ බව, වයස, වාර්ගික කණ්ඩායම්, ආගම් යන සාධක මත ජන සංයුතිය විග්‍රහ කළ හැක.

ස්ත්‍රී පුරුෂ බව අනුව ජන සංයුතිය

2012 සංගණනය අනුව,

ශ්‍රී ලාංකික ස්ත්‍රී ප්‍රතිශතය 51.5%

පුරුෂ ප්‍රතිශතය 48.5%

ප්‍රමිතිරි අනුපාතය

ජන සංඛ්‍යාවේ ස්ත්‍රීන් 100කට සිටින පුරුෂයන් සංඛ්‍යාවයි.

වර්ෂය

ප්‍රමුතිරි අනුපාතය

1981

104.0

2012

94.3

වයස් සංයුතිය

55

වයස

සංඛ්‍යාව % 1981

සංඛ්‍යාව % 2012

අවු.14ට අඩු

35.2

25.3

අවු.15-59

58.2

62.3

අවු.60ට වැඩි

6.6

12.4

➔ 1981 ට වඩා 2012 දී අවු 60ට වැඩි වයස්ගත ජන සංඛ්‍යාව වැඩි වී ඇත.

වාර්ෂික ජන සංයුතිය

ජන වර්ගය

ප්‍රතිශතය 2012

සිංහල

74.9

ශ්‍රී ලංකා දෙමළ

11.2

ශ්‍රී ලංකා යෝනක

9.2

ඉන්දිය දෙමළ

4.2

වෙනත්

0.5

ආගම අනුව ජන සංයුතිය

ආගම	ප්‍රතිශතය
බෞද්ධ	70.2
හින්දු	12.6
ඉස්ලාම්	9.7
රෝමානු කතෝලික	6.1
ක්‍රිස්තියානි	1.3
වෙනත්	0.1

සවිසේන් පෙරට - අපි එකට

e-ඉගෙනුම් පාසල

භෞරණ අධ්‍යාපන කලාපය

ශ්‍රේණිය	විෂයය	වාරය	පාඩම
9	භූගෝල විද්‍යාව	2	2. ශ්‍රී ලංකාවේ භූ දර්ශනය - ඇගයීම

සැකසුම : එල් .පී .හංසිකා

බප/හො/අරුග්ගොඩ ශ්‍රී පරාක්‍රම මහා විද්‍යාලය

1. ශ්‍රී ලංකාවේ ගංගා අතරින් ගලායන දුර කෙටි වන පෝෂක ප්‍රදේශ ද කුඩා වන ගංගා මොනවාද?
2. ශ්‍රී ලංකාවේ ගංගා ගලායන විවිධ ජලවහන රටා හඳුන්වන නාම මොනවාද?
3. භූ විෂමතා සහ භූ දර්ශනය අතර වෙනස කුමක්ද?
4. ශ්‍රී ලංකාවට වැඩිම වර්ෂාපතනයක් ලැබෙන්නේ කවර ප්‍රදේශයටද?
5. “මෝසම” යන වචනයෙහි අර්ථය කුමක්ද?
6. ශ්‍රී ලංකාවේ මානුෂ ක්‍රියාකාරකම් භෞතික භූ දර්ශනය කෙරෙහි ඇති කරන බලපෑම් මොනවාද?
7. ශ්‍රී ලංකාවේ අඩුම හා වැඩිම ජනගහනවය ඇති දිස්ත්‍රික්ක නම් කරන්න
8. බස්නාහිර පළාතේ ජන සංඛ්‍යාව වැඩිවීමට බලපාන හේතු මොනවාද?
9. ශ්‍රී ලංකාවේ ප්‍රධාන භූ විෂමතා විෂමතා කලාපවල භූ ලක්ෂණ ඇතුළත් වගුවක් පිළියෙල කරන්න.
10. ශ්‍රී ලංකාවේ උෂ්ණත්ව ව්‍යාප්තිය කෙරෙහි බලපාන සාධක නම් කරන්න

සවියෙත් පෙරට - අපි එකට
෧-ඉගෙනුම් පාසල
 භෞරණ අධ්‍යාපන කලාපය

ශ්‍රේණිය	විෂයය	වාරය	පාඩම
9	භූගෝල විද්‍යාව	2	2. ශ්‍රී ලංකාවේ භූ දර්ශනය - පිළිතුරු

සැකසුම : එල් .පී .හංසිකා
 බප/භෝ/අරුග්ගොඩ ශ්‍රී පරාක්‍රම මහා විද්‍යාලය

1. කළු ගඟ, කැලණි ගඟ, ගිං ගඟ
2. අරිය රටාව, ශාඛීය රටාව, ජාලාකාර රටාව
3. භූ විෂමතාව යනු භූ කාරක ක්‍රියාවලීන්ගේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස භූමියේ ඇතිවන විෂමතා ලක්ෂණයන්ය. භූ දර්ශනය යනු භූමියේ දක්නට ලැබෙන දේය. භූ දර්ශනය භෞතික භූ දර්ශනය හා මානුෂ භූ දර්ශනය හා මානුෂ භූ දර්ශනය ලෙස වර්ග කළ හැකිය. භෞතික භූ දර්ශනය යනු ස්වභාව ධර්මයේ දායාද ලෙස ලැබී ඇති නිර්මාණයන්ය. මානුෂ භූ දර්ශනය යනු මිනිසා විසින් ගොඩ නගා ඇති දේවල්ය.
4. මාලිබොඩ - වර්තමානයේ
 වටවල -මීට පෙර
5. කාලයකට පමණක් හමන යන අර්ථයයි.
6.
  - කර්මාන්ත ශාලාවලින් පිටවන අපිරිසිදු තෙල් කුණු කසල ආදිය ජලයට එකතුවීම.
  - විෂ දුම් පරිසරයට මුදාහැරීම.
  - වෙරළ බාදනය
  - නායයෂම්.
  - කුණු අධික ලෙස එක්රැස්වීම.
7. අඩුම - මූලනිව්
 වැඩිම - කොළඹ
8.
  - පරිපාලනමය සහ වාණිජමය කරුණු සංකේන්ද්‍රණය වීම
  - කර්මාන්ත දියුණුමටිටමක පැවතීම.
  - ප්‍රවාහන,අධ්‍යාපන,සෞඛ්‍ය ආදි සේවා පහසුකම් බහුලවීම.

- භෞතික සම්පත් පහසුකම් හා යටිතල පහසුකම් දියුණුවීම.

9.	<u>වෙරළබඩ තැන්හ</u>	<u>අභ්‍යන්තර තැනිතලාව</u>	<u>මධ්‍යම කඳුකරය</u>
	වගුරැබීම	සමාන්තර හෙල්වැටි	කඳු
	බොකු	ශේෂ කඳු	සානු
	කලපු	ගංගා	කපොල
	තුඩුව	පිටාරතැනි	දියඇලි
	දූපත්	තැනිතලාව	
	වෙරළදඹ		

- 10.
- ඉන්දියානු උප මහාද්වීපයට ආසන්නව පිහිටීම
  - උන්නතාංශය(භූමියේ උස)
  - මුහුදේ සිට ඇති දුර
  - වෙනස් වන සුළං රටා